

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
08/5904 J GGG/SBP

Dato
18.11.2008

**Utkast til høringsnotat om forslag til endringer i regelverk og takster
vedrørende stønad til dekning av utgifter til tannbehandling**

Vi viser til epost-kontakt mellom Finansdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet om ovennevnte mandag 10. november og tirsdag 11. november. Utkastet til høringsnotat er ikke sendt på formell departementsforeleggelse, men departementene har blitt enige om at FIN likevel skal gis anledning til å gi tilbakemelding på høringsnotatet før det eventuelt sendes ut.

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet ønsker å sende på høring forslag til endringer i regelverket og i takstsystem knyttet til folketrygdens stønad til dekning av utgifter til tannbehandling.

Regelverket og takstsystemet knyttet til folketrygdens dekning av utgifter til behandling og undersøkelse hos tannlege ble i 2007 og 2008 forenklet, kravet om forhåndsgodkjenning av tannbehandling ble fjernet og stønad til tannbehandling ble samlet i én bestemmelse i folketrygdloven. Samtidig ble det gjort betydelige forenklinger av takstsystemet. Som en oppfølging av dette forenklingsarbeidet har HOD vurdert de gjennomførte endringene for å se om disse har fått utilsiktede eller uheldige virkninger.

Det fremkommer av høringsnotatet at departementet også har vurdert to spesifikke refusjonsområder, stønad til kjeveortopedisk behandling og stønad til behandling og rehabilitering etter marginal periodontitt, med tanke på endring og forenkling av regelverket.

Forslagene til endringer som fremkommer i høringsnotatet innebærer at enkelte tilstander som ikke per dags dato er omfattet av refusjonsordningen, nå vil bli inkludert. Dette vil isolert medføre merkostnader, anslått av HOD til om lag 12 mill. kroner. I tillegg foreslår HOD at tannpleier i samarbeid med tannlege skal kunne utløse undersøkelsestakster, røntgentakster og anestesitakster som naturlig hører sammen med behandling av marginal periodontitt. Merkostnaden i forbindelse med dette er anslått til om lag 1 mill. kroner. Samtidig foreslår HOD flere regelverksendringer og takstendringer i forbindelse med behandling og rehabilitering av marginal periodontitt, samt kjeveortopedisk behandling. HOD anslår at disse endringene til sammen innebærer en innsparing på 15-20 mill. kroner. Samlet sett er forslagene anslått til å være om lag provenynøytrale.

HOD planlegger at endringene skal tre i kraft 1. januar 2009.

Finansdepartementets vurdering

Finansdepartementet vil først påpeke at det i denne saken er lagt opp til en prosess som ikke er i tråd med retningslinjene. Endringene som foreslås er av en slik karakter at de burde vært gjennomført en normal departementsforeleggelse, med den saksbehandlingstiden dette innebærer. Ettersom endringene også har budsjettkonsekvenser, burde de vært forankret i den ordinære budsjettprosessen. Finansdepartementet legger til grunn at dette tas til etterretning i HOD, og at det ved neste anledning legges opp til en ryddigere prosess. FIN legger videre til grunn at det føres en dialog videre med HOD om hvordan årlige justeringer i takstene kan innpasse i den ordinære budsjettprosessen på en god måte.

Endringene i regelverk og takster som foreslås i høringsnotatet har bakgrunn i HODs vurdering av endringene som ble gjennomført i 2007 og 2008, og hvorvidt disse har hatt utilsiktede eller uheldige virkninger. FIN viser i den sammenheng til at endringene som ble gjennomført i 2007 og 2008 ble forutsatt å være provenynøytrale. NAVs anslag for 2008 viser imidlertid at utgiftene på området øker fra 123 mill. kroner i 2007 til anslagsvis om lag 199 mill. kroner i 2008, dvs. en vekst på over 50 pst. FIN mener derfor at en vurdering av denne utgiftsveksten bør inkluderes i gjennomgangen i høringsnotatet av utilsiktede virkninger ved omleggingen.

FIN viser for øvrig til at det har vært en betydelig vekst i folketrygdens refusjoner av utgifter til tannlegehjelp de siste årene, særlig siden 2006. Gitt at det i St.prp. nr. 1 (2008-2009) ikke er varslet betydelige innstramminger i regelverket, vil ikke FIN motsette seg at det ikke legges opp til omfattende innstrammings tiltak nå. FIN mener imidlertid at det i høringsnotatet må signaliseres at departementet vil følge utviklingen i folketrygdens utgifter på dette området nøye, og eventuelt vurdere tiltak dersom det høye utgiftsnivået vedvarer. Som omtalt nedenfor mener FIN også at det kan være behov for å gjøre enkelte mindre tiltak på det nåværende tidspunkt knyttet til prisjustering og refusjonsandel.

Videre viser FIN til at høringsnotatet ikke inneholder en beskrivelse av økonomiske og administrative konsekvenser av endringsforslagene som fremmes. Et kapittel om dette må innarbeides i høringsnotatet. I tillegg til forutsetninger om provenynøytralitet samlet sett, bør det indikeres hvilke endringer som ventes å føre til økte utgifter og tilsvarende hvilke som vil innebære innsparinger.

Når det gjelder selve endringsforslagene, vil FIN påpeke følgende:

- Fra 1. januar 2008 ble regelstrukturen endret ved at bidragsformålene til tannbehandling i folketrygdloven § 5-22 ble flyttet til hovedbestemmelsen i § 5-6. I den sammenheng viser HOD til at enkelte grupper som før 1. januar 2008 kunne få bidrag etter § 5-22, ikke ble tatt med ved overføringen til § 5-6. HOD anser dette for en utilsiktet og uheldig virkning av regelendringen, og ønsker nå å justere regelverket slik at disse gruppene likevel vil kunne motta refusjon etter § 5-6. FIN vil imidlertid påpeke at en overgang fra bidragsordningen, hvor vedtak om refusjon er basert på en skjønnsmessig vurdering, til en regelstyrt ordning for refusjoner etter folketrygdlovens § 5-6, innebærer at man aktivt må foreta en prioritering i forhold til hvilke sykdomstilstander som skal omfattes av den regelstyrte refusjonsordningen. En slik målretting fører nødvendigvis til at enkelte grupper som tidligere mottok refusjon vil falle utenfor ordningen. HODs vurdering av dette som en *utilsiktet* konsekvens av omleggingen baserer seg derfor etter FINs syn på feil premisser. FIN vil imidlertid ikke motsette seg at de nå foreslåtte regelendringene presenteres i høringsnotatet og evt. fremmes for Regjeringen, men understreker at dette ikke betyr at FIN aksepterer premissene som HOD legger til grunn for omleggingen av regelverket. Vi vil for øvrig bemerke at gitt den tiden som er stilt til rådighet har FIN ikke hatt mulighet til å vurdere alle enkelttiltakene som HOD foreslår i detalj. FIN legger imidlertid til grunn at HOD gjør en vurdering av de foreslåtte tiltakene, i tråd med ovenstående, slik at det kun foreslås tiltak som burde prioriteres uavhengig av at de tidligere var omfattet av § 5-22.
- Som beskrevet over foreslår HOD i sitt utkast til høringsnotat at tannpleiere skal kunne utløse undersøkelsestakst, røntgentakst og takst for anestesi, og anslår at dette vil innebære en merkostnad på 1 mill. kroner. Bakgrunnen for kostnadsøkningen er antagelsen om at regelendringen vil kunne medføre at takstene utløses hyppigere. FIN er i utgangspunktet skeptisk til endringer i trygderegelverket som går i retning av at flere yrkesgrupper kan utløse takstrefusjoner, og vil gå imot at dette forslaget fremmes nå. FIN understreker imidlertid at dersom en på et senere tidspunkt vurderer å åpne for at tannpleier skal være utførende personell, bør det gjøres reduksjoner i taksten som tar høyde for at arbeidet nå kan gjøres med mindre kostnadskrevende personell. I så fall ber FIN om at HOD kan komme med en vurdering av størrelsen på en slik reduksjon.

- Som nevnt tidligere ble det i forbindelse med regelendringene som ble foretatt i 2007 og fra 1. januar 2008 anslått at disse ville være provenynøytrale. Det har i ettertid vist seg at endringene har ført til betydelige utgiftsøkninger, i alle fall i omleggingsårene 2007-2008. Dette illustrerer at kostnadsanslag i forbindelse med endringer på dette området er beheftet med en høy grad av usikkerhet. Manglende takstbrukundersøkelser gjør det vanskelig å komme med gode anslag for konsekvensene av endringer i regelverket. FIN mener derfor at det er gode grunner til å være forsiktig ved nye justeringer i regelverket. HOD anslår nå at de foreslåtte endringer samlet sett vil være provenynøytrale, eller vil gi en liten innsparing. På bakgrunn av ovennevnte usikkerhet og erfaring vil FIN tilrå at det legges inn en sikkerhetsmargin ved at man legger opp til en noe lavere prisjustering av takstene enn anslått pris- og lønnsvekst i 2009. Det bør også vurderes om refusjonsandelen av honorartaksten kan settes noe ned i forhold til det nivået som ble lagt til grunn ved omleggingen i 2007/2008. HOD har indikert gjennom samtale og epost-kontakt med FIN at dette er tiltak man kan vurdere. FIN og HOD bør i samråd bli enige om hvor mye takstene skal prisjusteres samlet sett. Det bør i den sammenheng særskilt vurderes en lavere prisjustering av enkelttakster hvor kostnadsveksten har vært spesielt markant. FIN ber derfor om at HOD fremlegger beregninger på kostnadsforskjellene ved ulike prisjusteringsfaktorer samlet sett, og en vurdering av hvilket nivå på refusjonsandelen som kan være hensiktsmessig. FIN mener at omtalen av disse forholdene bør være lite konkret i høringsnotatet.

Med hilsen

Pål Longva e.f.
avdelingsdirektør

Vegard Sørebo
underdirektør